

УДК 81'42:343'98

<https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.34>

Браїлко Юлія Іванівна

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач сектору криміналістичних та психологічних досліджень Полтавського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України

<https://orcid.org/0000-0001-5203-7479>
santie@ukr.net

Кисла Наталія Вікторівна

кандидат філологічних наук, провідний науковий співробітник Полтавського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України

<https://orcid.org/0000-0001-5137-6647>
kislaya_nataliya@ukr.net

Бібліографічний опис статті: Браїлко Ю.І., Кисла Н.В. (2026). Межі компетенції судового експерта в проведенні лінгвістичних досліджень із питань установлення мовленнєвих актів глорифікації. *Криміналістика і судова експертиза*, 71, 519–531. doi: <https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.34>

МЕЖІ КОМПЕТЕНЦІЇ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА В ПРОВЕДЕННІ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ ПИТАНЬ УСТАНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ АКТИВ ГЛОРИФІКАЦІЇ

У статті розглянуто проблему визначення меж компетенції судового експерта під час проведення лінгвістичних досліджень, пов'язаних з установленням мовленнєвих актів глорифікації. Актуальність розвідки зумовлена зростанням кількості призначених експертиз, у яких необхідно інтерпретувати висловлювання з погляду їх можливого прославлення або позитивної оцінки учасників збройної агресії Російської Федерації проти України. **Мета дослідження** – конкретизувати межі компетенції судового експерта-лінгвіста в процесі встановлення мовленнєвих актів глорифікації. **Методоло-**

гічним підґрунтям дослідження є загальнонаукові методи та спеціальні (описовий метод, дискурсивний, контекстуальний, прагматичний, лексико-семантичний аналіз, контент-аналіз, інтент-аналіз). У розвідці проаналізовано чинне законодавство стосовно актуалізації в ньому поняття глорифікації, окреслено категорії осіб, глорифікація яких передбачає кримінальну відповідальність. Особливу увагу приділено розмежуванню компетенцій фахівців різних галузей знань, зокрема й у частині інтерпретації змісту висловлювань і надання їм правової оцінки. Наголошено, що експерт-лінгвіст при встановленні лінгвальних фактів глорифікації має здійснювати науково обґрунтований мовний аналіз, не виходячи за межі спеціальних знань. **Висновки.** Наведено короткі практичні рекомендації щодо дотримання меж експертної компетенції під час аналізу мовленнєвих актів глорифікації. Результати дослідження можуть бути використані в практиці судово-лінгвістичної експертизи.

Ключові слова: судова лінгвістична експертиза, експертна компетенція, мовленнєвий акт, глорифікація, збройна агресія Російської Федерації проти України.

Brailko Yuliia

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Criminalistics and Psychological Research Sector,
Poltava Branch of the National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»
of the Ministry of Justice of Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0001-5203-7479>
santie@ukr.net

Kysla Nataliia

*Candidate of Philological Sciences, Leading Research Fellow,
Poltava Branch of the National Scientific Center
«Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute»
of the Ministry of Justice of Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0001-5137-6647>
kislaya_nataliya@ukr.net

THE SCOPE OF A FORENSIC EXPERT'S COMPETENCE IN CONDUCTING LINGUISTIC ANALYSES RELATED TO THE IDENTIFICATION OF SPEECH ACTS OF GLORIFICATION

To cite this article: Brailko Yu., & Kysla N. (2026). Mezhi kompetentsii sudovoho eksperta v provedenni lnhvistychnykh doslidzhen iz pytan ustanovlennia movlennievkykh aktiv hloryfikatsii [The scope of a forensic expert's competence in conducting linguistic analyses related to the

identification of speech acts of glorification]. *Criminalistics and Forensics*, 71, 519–531. doi: <https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.34>

The article examines the problem of defining the scope of a forensic expert's competence in conducting linguistic analyses related to the identification of speech acts of glorification. The relevance of the study is due to the growing number of court-appointed examinations in which it is necessary to interpret statements in terms of their potential glorification or positive evaluation of participants in the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine. **The aim of the study** is to specify the scope of a forensic linguistics expert's competence in the process of identifying speech acts of glorification. **The methodological framework** of the study is based on general scientific methods as well as specialized methods (descriptive, discourse, contextual, pragmatic, lexical-semantic analysis, content analysis, and intent analysis). The study analyzes current legislation with regard to the articulation of the concept of glorification within it and outlines the categories of persons whose glorification entails criminal liability. Particular attention is paid to distinguishing the competences of specialists from different fields of knowledge, including the interpretation of the content of statements and their legal evaluation. It is emphasized that, in establishing linguistic facts of glorification, a forensic linguistics expert must conduct a scientifically grounded linguistic analysis without exceeding the limits of their specialized knowledge. **The conclusions.** The paper provides brief practical recommendations on maintaining the boundaries of expert competence when analyzing speech acts of glorification. The results of the study may be used in the practice of forensic linguistic examination.

Keywords: forensic linguistic examination, expert competence, speech act, glorification, armed aggression of the Russian Federation against Ukraine.

Постановка проблеми

Сьогодні значна кількість запитів про проведення судових лінгвістичних (семантико-текстуальних) експертиз надходить у кримінальних провадженнях за ознаками вчинення кримінальних правопорушень, передбачених статтею 436² КК України (розділ XX «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку») [15].

Крім іншого, диспозиція вказаної вище статті визнає кримінальним правопорушенням глорифікацію осіб, які здійснювали розпочату у 2014 році збройну агресію Російської Федерації проти України. До них віднесено:

а) представників «збройних формувань Російської Федерації, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінан-

сованих Російською Федерацією»;

б) представників «окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України»;

в) представників «підконтрольних Російській Федерації сапроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України» [15].

Таку глорифікаційну дію / дії визначають як одну з нових загроз національній безпеці в інформаційному просторі [19, с. 6]; результат «впливу ворожої пропаганди, яка є потужним інструментом ведення гібридної війни проти нашої держави з боку рф» [17, с. 191]; «соціальний феномен, що характеризується популяризацією війни та її учасників у суспільній свідомості» [14, с. 234]; небезпечний феномен, ідеологічне підґрунтя для зради й колаборації, психологічний чинник для ведення агресивної війни та свого роду платформу «для "позитивного" сприйняття та виправдовування всіх злиднів війни та збройної агресії рф проти України» [11, с. 716].

У чинному законодавстві поняття глорифікації актуалізоване також у зв'язку з обмеженнями щодо утворення і діяльності політичних партій (стаття 5 Закону України № 2365-III від 05.04.2001 «Про політичні партії в Україні» [21]), заборонаю пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму (стаття 1 Закону України № 2265-IX від 22.05.2022 «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну» [20]).

Одним з основних засобів доказування у кримінальних провадженнях за статтею 436² КК України є висновок судового експерта-лінгвіста, значущий навіть за умов застосування консенсуальних процедур [6, с. 80]. Дотримуючись положень пункту 1 статті 242 КПК України [16], пункту 2.3 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року № 53/5 (зі змінами та доповненнями) [9], експерт із лінгвістичного дослідження мовлення інтерпретує зміст та аналізує інші ознаки тексту / текстового відтворення відео- чи аудіозапису суто в межах своєї компетенції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У працях із лінгвістичної експертології явище глорифікації висвітлено в аспектах окреслення мовознавчих підходів до аналізу відповідного поняття, установлення інвентарю його лінгвальних (лексичних, семантичних та ін.) маркерів і загалом випрацювання методології досліджень. Це, зокрема, розвідки Т. Будко [5], Ю. Браїл-

ко й Н. Кислої [1; 2; 3; 4], Н. Кондратенко [12; 13], В. Калько й М. Калька [10], Л. Шитик [22; 23] та ін.

Мета дослідження

Мета дослідження – конкретизувати межі компетенції судового експерта-лінгвіста в процесі встановлення мовленнєвих актів глорифікації.

Методологія та методи дослідження. Методологічним підґрунтям дослідження є загальнонаукові методи та спеціальні (описовий метод, дискурсивний, контекстуальний, прагматичний, лексико-семантичний аналіз, контент-аналіз, інтент-аналіз).

Виклад основного матеріалу

У сучасній судово-експертній практиці поняття компетенції судового експерта розглядають у двох аспектах: правовому (права й обов'язки судового експерта, регламентовані процесуальними кодексами України та нормативно-правовими актами) та науковому (комплекс спеціальних теоретичних, методичних та практичних знань у проведенні лінгвістичних експертиз) [24]. Також розрізняють об'єктивну компетенцію експерта (обсяг знань, якими повинен володіти експерт) і суб'єктивну компетенцію експерта (ступінь володіння конкретним експертом цими знаннями). Останню іноді номінують компетентністю експерта [7].

Надання науково обґрунтованих експертних висновків щодо наявності / відсутності в конкретному тексті або висловлюванні мовних ознак глорифікації учасників збройної агресії РФ проти України можливе лише за умови ретельного вивчення в наданому на дослідження матеріалі одиниць різних мовних рівнів, комунікативних умов їх ужитку. Крім того, експерт може враховувати соціумні пресупозиції та макропресупозиції, актуалізовані тією чи тією лінгвальною одиницею, або посилатися на відомості, зазначені в документі, який є підставою для проведення експертизи чи експертного дослідження.

Для кваліфікації мовленнєвого акту як глорифікаційного експертові необхідно аргументувати отриману шляхом дослідження інформацію й надати їй оцінку, застосувавши спеціальні знання в галузі лінгвістики, не виходячи за межі цієї галузі знань, оскільки висновок експерта є одним із доказів у справі, який має відповідати вимогам достовірності та допустимості. З огляду на це подеколи слід зважати на потребу доповнення виявленого лінгвального факту глорифікації правовою ідентифікацією її об'єкта.

Так, у Науково-практичному коментарі до статті 436² КК України виокремлено дві категорії осіб, глорифікація яких передбачає кримінальну відповідальність: 1) осіб, які здійснювали збройну агресію

РФ проти України та 2) осіб, які забезпечують окупацію частини території України [19, с. 23]. До першої групи вналежнено представників збройних формувань РФ (Збройні сили РФ, війська Національної гвардії РФ тощо), представників іррегулярних незаконних збройних формувань (т. зв. «армійські корпуси народної міліції» «ДНР» та «ЛНР» до їх включення до складу Збройних сил РФ), представників озброєних банд (озброєні банди різних ватажків сепаратистів на початковому етапі формування т. зв. «ДНР» та «ЛНР»), представників груп найманців (ПВК «Вагнер»). До другої групи віднесено представників «окупаційної адміністрації РФ, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України» [19, с. 25], та представників «підконтрольних РФ самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України» [19, с. 26]. Автори цього Науково-практичного коментаря (Д. Євтеєва, А. Лапкін, К. Новікова) пропонують дефініції названих груп осіб з опертям на чинне законодавство України та додають, що «за організаційною ознакою всі зазначені групи осіб є створеними, підпорядкованими, керованими та фінансованими РФ. Якщо для представників збройних формувань РФ ця ознака презюмується, то для інших зазначених груп вона підлягає встановленню» [19, с. 26]. Така ідентифікація об'єктів глорифікації за відсутності в досліджуваному тексті відповідних мовних маркерів виходить за межі компетенції експерта-лінгвіста, якщо інформація про відповідний факт належності певної особи до того чи того збройного формування / окупаційної адміністрації / підконтрольних РФ самопроголошених органів не є загальновідомою (як-от В. Путіна, Є. Пригожина, О. Зархаченка, С. Аксьонова).

Потреба застосовувати спеціальні нелінгвістичні знання виникає тоді, наприклад, коли об'єктами вихваляння є представники російського уряду, державних організацій, фронтові медики та ін.: *«Рост Лаврова – 1,88 м. Говорит на трех языках: английском, французском и сингальском. Он любит писать стихи, петь под гитару и обожает футбол. Увлекается экстремальным спортом – рафтингом. Является президентом Федерации гребного слалома страны. УНИКАЛЬНЫЙ ЧЕЛОВЕЧИЩЕ. ПОСТОЯННО НАХОДИТСЯ НА ВИДУ У МИЛЛИАРДОВ И НИ РАЗУ НЕ ОБЛАЖАТЬСЯ – ДОСТОЙНО ВОСХИЩЕНИЯ!»*; *«СПАСИБО! В одном из боев фельдшер Алексей Савенко вынес из-под огня 7 раненых бойцов и оказал им помощь. При дальнейшей эвакуации, когда санитарный автомобиль подвергся обстрелу со стороны нацистов, Алексей, несмотря на полученное тяжелое ранение, все таки смог доставить их в госпиталь»*; *«Депутат городского совета г. Ноябрьска Ямало-Ненецкого автономного округа Елена Земенкова приехала добровольцем и служит в армии ДНР ротным фельдшером, свой многолетний опыт в медицине она применяет работая на передовой, помогая бой-*

цам и простым людям. Вот такие у нас есть депутаты!» У такому разі у висновковому твердженні, яке матиме ймовірний характер, слід конкретизувати, кого саме глорифіковано, і зазначити, що судовий експерт-лінгвіст не може встановити участь / неучасть цієї особи в збройній агресії РФ проти України, оскільки це виходить за межі його компетенції і стосується питань права.

Додамо, що вирішення поставленого за диспозицією статті 436² КК України питання в частині того, чи створені, підпорядковані, керовані та фінансовані Російською Федерацією певні збройні формування, теж не стосується спеціальних лінгвістичних знань.

Популярність інтернет-комунікації зумовила виникнення та активне поширення в публічному інформаційному просторі усних і письмових текстів із використанням різних ілюстрацій (рухомих і нерухомих), відео та ін. Такі полікодові тексти часто репрезентовано в жанрах плаката, коміксу, демотиватора, відеозвернення тощо. Вони становлять єдине структурне й змістове ціле, що потребує аналізу мовленнєвих повідомлень у контексті їх невербального складника: «Багато форм сучасного писемного мовлення < ... > важко зрозуміти, якщо не враховувати зображення, розміщення тексту, типографічні особливості й колір» [25, с. 668]. Згідно з пунктом 2.1.2 Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5 (зі змінами), «об'єктом семантико-текстуальної експертизи може бути як текст (промова), так і його (її) фрагменти, окремі висловлювання, слова, написи, текстові відтворення усного мовлення» [18], тож дослідження будь-яких зображень (малюнків, фото тощо) експерт-лінгвіст має право самостійно здійснювати лише в разі відсутності потреби в застосуванні позалінгвістичних спеціальних знань з огляду на очевидність та загальну відомість зображеного [8, с. 30–31].

Якщо ж зміст невербального складника виходить за межі загальновідомих знань і він є визначальним або принаймні суттєвим для встановлення об'єктивного змісту полікодового тексту, то такі експертизи необхідно проводити комплексно, залучаючи фахівців інших галузей судової експертизи. Наприклад, мистецькознавчого підходу потребує потрактування військової атрибутики чи символіки як маркера збройних сил РФ.

Висновки

Отже, компетенція експерта є одним із засадничих понять у теорії та практиці судової експертизи. Експерт-лінгвіст при встановленні мовних фактів глорифікації має здійснювати науково обгрунтоване дослідження, не виходячи за межі спеціальних знань. Крім іншого, поза його компетенцією за відсутності в досліджуваному тексті відповідних мовних маркерів перебувають

такі завдання, як установлення того, чи певні збройні формування створені, підпорядковані, керовані та фінансовані Російською Федерацією, чи є учасником збройної агресії глорифікований референт, установлення його статусу через тлумачення зображень (наприклад, військової атрибутики, символіки та ін.).

Список використаних джерел:

1. Браїлко Ю. І., Кисла Н. В. Застосування транстекстуального аналізу для встановлення лінгвальних ознак глорифікації учасників збройної агресії РФ проти України. *Судово-лінгвістична експертиза в умовах воєнного стану* : зб. мат-лів Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24–25 лист. 2025 р.). Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2025. С. 11–14.

2. Браїлко Ю., Кисла Н. Проблеми ідентифікації об'єкта глорифікації в судовій лінгвістичній експертизі. *Актуальні питання судової експертизи і криміналістики* : зб. мат-лів міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 100-річчя Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України (м. Харків, 10 лист. 2023 р.). Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2023. С. 100–102.

3. Браїлко Ю. І., Кисла Н. В. Проблемні аспекти лінгвістичних досліджень у кримінальних провадженнях стосовно глорифікації учасників збройної агресії Російської Федерації проти України. *Криміналістика і судова експертиза*. 2023. Вип. 68. С. 302–312. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2023.68.30>

4. Браїлко Ю., Кисла Н. Термін «глорифікація» в юридичній терміносистемі: проблема дефініції. *Актуальні питання судової експертизи та криміналістики* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди ювілеїв видатних учених: 95-річчя від дня народження Л. Ю. Ароцкера («Ароцкерівські читання») і 105-річчя від дня народження М. В. Салтевського (м. Харків, 19 трав. 2023 р.). Харків, 2023, С. 86–88.

5. Будко Т. Колабораційна діяльність та виправдування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (експертно-лінгвістичний аспект). *Експертне забезпечення розслідування фактів колабораційної діяльності* : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 23 червн. 2022 р.). Львів-Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 17–28. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-258-9-3>.

6. Гловюк І. Питання мотивування вироків за статтею 436-2 КК України. *Протидія кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану* : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 27.10.2022). Кропивницький, 2022. С. 78–81. URL: <http://surl.li/gyuoh> (дата звернення: 20.03.2026).

7. Гуріна Д. П., Калініна І. В. До питання щодо компетенції та компетентності судового експерта у кримінальному провадженні. *Криміналістика і судова експертиза*. 2018. Вип. 63 (1). С. 195–203. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63%281%29__23 (дата звернення: 20.03.2026).

8. Загальна методика судово-лінгвістичної семантико-текстуальної експертизи / Т. В. Будко. Київ: Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, 2019. 55 с. (реєстраційний код 1.2.18).

9. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджена Наказом Міністерства юстиції України № 53/5 від 08.10.1998 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 20.03.2026).

10. Калько В. В., Калько М. І. Лінгвоекспертиза воєнної пори: семантико-текстуальні маркери підкарних ознак кримінальних злочинів, породжених російсько-українською війною. *Мовознавчий вісник*. 2023. Вип. 35. С. 80–94. DOI: 10.31651/2226-4388-2023-35-80-94.

11. Карчевський М. В. Глорифікація: історичний, міжнародний та вітчизняний соціально-правовий вимір. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 713–717. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/173>.

12. Кондратенко Н. Комунікативно-прагматичний потенціал мовленнєвих актів вираження глорифікації в семантико-текстуальній лінгвістичній експертизі. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2023. Вип. 37. С. 17–25. DOI: <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2023-37-17-25>.

13. Кондратенко Н. В. Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза: інтерпретація концепту «глорифікація». *Досвід війни. Медійно-дискурсивний простір сучасної України: колективна монографія* / за ред. С. Романюк. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2024. С. 191–202. DOI: <https://doi.org/10.31338/uw.9788323563464>.

14. Копча В. В. Кримінально-правові та кримінологічні завдання аналізу глорифікації агресора (стаття 436² Кримінального кодексу України). *Питання боротьби зі злочинністю*. 2024. № 47. Т. 1. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/310795> (дата звернення: 20.03.2026).

15. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 20.03.2026).

16. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 20.03.2026).

17. Можарівська М. І., Сердечна А. Ю. Поняття «глорифікації» як ознаки складу злочину, передбаченого ст.436² КК України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2023. Вип. 79. Ч. 2. С. 187–192. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.28>.

18. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом Міністерства юстиції України № 53/5 від 08.10.1998 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 20.03.2026).

19. Науково-практичний коментар до статті 436-2 Кримінального кодексу України (виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників) / Д. П. Євтеєва, А. В. Лапкін, К. А. Новікова; електрон. наук. вид. / передмова В. С. Батиргареєвої; за наук. ред.: В. С. Батиргареєвої. Харків : Майдан, 2025. 82 с.

20. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну : Закон України від 22.05.2022 № 2265-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text>. (дата звернення: 20.03.2026).

21. Про політичні партії в Україні : закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення: 20.03.2026).

22. Шитик Л. В. Семантико-текстуальне дослідження сучасних конфліктогенних текстів. *Мовознавчий вісник*. Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І. 2022. Вип. 33. С. 159–170. DOI: <https://doi.org/10.31651/2226-4388-2022-33-159-170>.

23. Шитик Л. В. Специфіка семантико-текстуальних досліджень антиукраїнських інтернет-публікацій. *Кримський міжнародний форум: філологія та журналістика (20–21 жовтня 2022 року, м. Київ) : зб. матеріалів*. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 127–130. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-272-5-33>.

24. Щербаковський М. Г. Компетенція та компетентність судового експерта (на прикладі КПК України). *Судові експертизи в процесуальному праві України* : навч. посібн. Київ : Ліра-К, 2019. С. 81–88.

25. Van Leeuwen T. *Multimodality. The Routledge handbook of applied linguistics* / ed. J. Simpson. New York : Routledge, 2011. P. 664–678.

References:

1. Brailko Yu., Kysla N. (2025). Zastosuvannia transtekstualnoho analizu dlia vstanovlennia lnhvalnykh oznak hloryfikatsii uchasnykiv zbroinoi ahresii RF proty Ukrainy [Application of transtextual analysis to identify linguistic markers of glorification of participants in the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine]. *Sudovo-lnhvistychna ekspertyza v umovakh voiennoho stanu: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, Kyiv, November 24–25, 2025. Kharkiv [in Ukrainian].

2. Brailko Yu., Kysla N. (2023). Problemy identyfikatsii obiekta hloryfikatsii v sudovii lnhvistychnii ekspertyzi [Problems of identifying the object of glorification in forensic linguistic examination]. *Aktualni pytannia sudovoi ekspertyzy ta kryminalistyky: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoї 100-richchiu Natsionalnoho naukovoho tsentru "Instytut sudovykh ekspertyz im. Zasl. prof. M.S. Bokarius" Ministerstva yustytysii Ukrainy*, Kharkiv, November 10, 2023. Kharkiv [in Ukrainian].

3. Brailko Yu., Kysla N. (2023). Problemni aspekty lnhvistychnykh doslidzhen u kryminalnykh provadzhenniakh stosovno hloryfikatsii uchasny-

kiv zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy [Problematic aspects of linguistic research in criminal proceedings regarding the glorification of participants in the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine]. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza*, 68. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2023.68.30> [in Ukrainian].

4. Brailko Yu., Kysla N. (2023). Termin "hloryfikatsiia" v yurydychnii terminosystemi: problema definitsii [The term "glorification" in the legal terminological system: the problem of definition]. Aktualni pytannia sudovoi ekspertyzy ta kryminalistyky: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoj yuvileiam vydatnykh uchenykh: 95-richchiiu L.Yu. Arotskera "Arotskerivski chytannia" ta 105-richchiiu M.V. Saltevs-koho, Kharkiv, May 19, 2023. Kharkiv [in Ukrainian].

5. Budko T. (2022). Kolaboratsiina diialnist ta vypravduvannia, vyznannia pravomirnoiu, zaperechennia zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy, hloryfikatsiia yii uchasnykiv: ekspertno-linhvistychnyi aspekt [Collaboration activities and justification, recognition as lawful, denial of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, and glorification of its participants: forensic linguistic aspect]. Ekspertne zabezpechennia rozsliduvannia kolaboratsiinoi diialnosti: materialy Mizhnarodnogo naukovo-praktychnoho kruhloho stolu, Kyiv, June 23, 2022. Lviv-Torun. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-258-9-3> [in Ukrainian].

6. Hloviuk I. (2022). Pytannia motyvuvannia vyrokiv za statteiu 436-2 KK Ukrainy [The question of the motivation of sentences under Article 436-2 of the Criminal Code of Ukraine]. Protydiia kryminalnym pravoporushenniam v umovakh voiennoho stanu: zbirnyk materialiv Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Kropyvnytskyi, October 27, 2022. Kropyvnytskyi. URL: <http://surl.li/gyyoh> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

7. Hurina D., Kalinina I. (2018). Do pytannia shchodo kompetentsii ta kompetentnosti sudovoho eksperta u kryminalnomu provadzhenni [On the question of the competency and competence of a forensic expert in criminal proceedings]. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza*, 63(1). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kryse_2018_63%281%29_23 (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

8. Budko T.V. (2020). Zahalna metodyka sudovo-linhvistychnoi semantyko-tekstualnoi ekspertyzy [General methodology of forensic linguistic semantic and textual analysis]. Kyiv [in Ukrainian].

9. Instruksiiia pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen: Nakaz Ministerstva yustytisii Ukrainy vid 08.10.1998 No. 53/5, zi zminamy ta dopovnniamy [Instruction on the appointment and conduct of forensic examinations and expert studies: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated October 8, 1998 No. 53/5, as amended]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

10. Kalko V.V., Kalko M.I. (2023). Linhvoekspertyza voiennoi pory: semantyko-tekstualni markery pidkarnykh oznak kryminalnykh zlochyniv, porodzhenykh rosiisko-ukrainskoju viinoju [Linguistic expertise in war-time: semantic-textual markers of punishable signs of criminal offenses

caused by the Russian-Ukrainian war]. *Linhvistychnyi visnyk*, 35, 80–94. DOI: <https://doi.org/10.31651/2226-4388-2023-35-80-94> [in Ukrainian].

11. Karchevskiy M.V. (2023). Hloryfikatsiia: istorychnyi, mizhnarodnyi ta vitchyzniani sotsialno-pravovy vymir [Glorification: historical, international and domestic socio-legal dimension]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/173>. [in Ukrainian].

12. Kondratenko N. (2023). Komunikatyvno-prahmatychnyi potentsial movlennievkykh aktiv vyrazhennia hloryfikatsii v semantyko-tekstualnii linhvistychnii ekspertyzi [Communicative-pragmatic potential of speech acts of glorification in semantic-textual linguistic expertise]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Filolohiia (Movoznavstvo)*, 37. DOI: <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2023-37-17-25> [in Ukrainian].

13. Kondratenko N. (2024). Semantyko-tekstualna linhvistychna ekspertyza: interpretatsiia kontseptu “hloryfikatsiia” [Semantic-textual research in Ukrainian linguistic expertise: interpretation of the concept of “glorification”]. *The Experience of War. Media-Discursive Space of Modern Ukraine* / ed. S. Romaniuk. Warszawa. DOI: <https://doi.org/10.31338/uw.9788323563464> [in Ukrainian].

14. Kopcha V.V. (2024). Kryminalno-pravovi ta kryminolohichni zavdania analizu hloryfikatsii ahresora: stattia 436-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Criminal legal and criminological objectives of analyzing aggressor glorification: Article 436-2 of the Criminal Code of Ukraine]. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu*, 47(1). URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/310795> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

15. Kryminalnyi kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 No. 2341-III [Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2341-III]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

16. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012 No. 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine dated April 13, 2012 No. 4651-VI]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

17. Mozharivska M., Serdechna A. (2023). Poniattia “hloryfikatsii” yak oznaky skladu zlochynu, peredbachenoho st. 436-2 KK Ukrainy [The concept of glorification as an attribute of corpus delicti envisaged by Article 436-2 of the Criminal Code of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 79(2), 187–192. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.28> [in Ukrainian].

18. Naukovo-metodychni rekomendatsii z pytan pidhotovky ta pryznachennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzen: zatv. nakazom Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 08.10.1998 No. 53/5, zi zminyamy [Scientific and methodological recommendations on the preparation and appointment of forensic examinations and expert studies: approved by Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated October 8, 1998 No. 53/5, as amended]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

19. Yevtieieva D.P., Lapkin A.V., Novikova K.A. (2025). Naukovo-praktychnyi komentar do statii 436-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy: vypra-

vdivuvannya, vyznannya pravomirnoiu, zaperechennia zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy, hloryfikatsiia yii uchasnykiv [Scientific and practical commentary on Article 436-2 of the Criminal Code of Ukraine: justification, recognition as lawful, denial of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, glorification of its participants] / elektron. nauk. vyd.; peredmovva V.S. Batyrhareievoi; za nauk. red. V.S. Batyrhareievoi. Kharkiv [in Ukrainian].

20. Pro zaboronu propahandy rosiiskoho natsytskoho totalitarnoho rezhymu, zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii yak derzhavy-terorysta proty Ukrainy, symvoliky voiennoho vtorhnennia rosiiskoho natsytskoho totalitarnoho rezhymu v Ukrainu: Zakon Ukrainy vid 22.05.2022 No. 2265-IX [On the prohibition of propaganda of the Russian Nazi totalitarian regime, the armed aggression of the Russian Federation as a terrorist state against Ukraine, and the symbols of the military invasion of the Russian Nazi totalitarian regime in Ukraine: Law of Ukraine dated May 22, 2022 No. 2265-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

21. Pro politychni partii v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 No. 2365-III [On political parties in Ukraine: Law of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2365-III]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (accessed: 20.03.2026) [in Ukrainian].

22. Shytyk L. (2022). Semantyko-tekstualne doslidzhennia suchasnykh konfliktohennykh tekstiv [Semantic and textual research of modern conflictogenic texts]. *Linhvistychnyi visnyk*, 33. DOI: <https://doi.org/10.31651/2226-4388-2022-33-159-170> [in Ukrainian].

23. Shytyk L. (2022). Spetsyfika semantyko-tekstualnykh doslidzhen antyukrainskykh internet-publikatsii [The specificity of semantic and textual analysis of anti-Ukrainian Internet publications]. *Krymskyi mizhnarodnyi forum: filolohiia ta zhurnalistyka: materialy*, Kyiv, October 20–21, 2022. Lviv–Torun. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-272-5-33> [in Ukrainian].

24. Shcherbakovskiy M.H. (2019). Kompetentsiia ta kompetentnist sudovoho eksperta: na prykladi KPK Ukrainy [Competence and competency of a forensic expert: on the example of the Criminal Procedure Code of Ukraine]. *Sudovi ekspertyzy v protsesualnomu pravi Ukrainy*. Kyiv [in Ukrainian].

25. Van Leeuwen T. (2011). *Multimodality*. The Routledge Handbook of Applied Linguistics / ed. J. Simpson. New York [in English].

Надійшла до редакції / Received: 16.04.2026

Отримана після доопрацювання / Received after revision: 24.04.2026

Прийнято до друку / Accepted for publication: 27.04.2026

Опубліковано / Published: 29.05.2026

Фінансування: відсутнє / Funding: none.

Конфлікт інтересів: автор(и) заявляє(ють) про відсутність конфлікту інтересів / Conflict of interest: the author(s) declare no conflict of interest.

Дотримання етичних норм: дослідження виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності / Ethical compliance: the study was conducted in accordance with the principles of academic integrity.

Дані дослідження: усі дані, необхідні для обґрунтування висновків, наведено у статті / Research data: all data necessary to substantiate the conclusions are presented in the article.